

ԵՐԵՎԱՆԻ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԶԱՐԴ

ՄՇԱԿ

Տարեկան գինը 10 ռուբլի: Կես տարեկանը 6 ռուբլի:
Առանձին համարները ԱՄԵՆ ՏԵՂ 5 ԿՕՊ.
Թիֆլիսում գրքում են խմբագրատանը:
Մեր հասցեն՝ Тифлис, редакция «Мшакъ»
Саратенская ул., № 5.
Կամ Tiflis, Rédaction «Mschak»
Խրատարատան տեղի է ֆ օ ն № 253.

Խմբագրությունը բաց է առաւօտեան 10—2
(բացի կիրակի և առաւ օրերէն):
Յայտարարութիւն ընդունուած է ամեն լիզով
Յայտարարութիւններ համար վճարուած են
իւրաքանչիւր տողատուին 20 կօպէկ:
Խմբագրատան տեղի է ֆ օ ն № 253.

ԲԱՅԱՎԱՐ Ե ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ

ՄՇԱԿ

ԲԱՅԱՎԱՐ Ե ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ

1911 ԹԻՖԼԻՍԻ ՀԱՄԱՐ
(39-Ի Գ ՏԱՐԻ)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ. «Մշակ» տարեկան գինը 10 ռուբլի է, 11 ամսականը՝ նոյնպէս 10 ռ., 10 ամսականը՝ 9 ռ., 9 ամսականը՝ 8 ռ., 8 ամսականը՝ 7 ռ., 7 և 6 ամսականը՝ 6 ռ., 5 ամսականը՝ 5 ռ., 4 ամսականը՝ 4 ռ., 3 ամսականը՝ 3 ռ., 2 ամսականը՝ 2 ռ., 1 ամսականը՝ 80 Կ. և 20 Կ. պատի ծախք:
Ամսական թանկանոցները պիտի վճարեն տարեկան 6 ռուբլի: Մնացածը թանկանոցները՝ 32 ֆրանկ: Պատահաբան թանկանոցները՝ 10 ռուբլի: Թիֆլիսի թանկանոցները՝ 120 դրոշ:
Հասցէները փոխելու համար պէտք է ուղարկել նաեւ հին հասցեն, և միեւնոյն ժամանակ 40 կօպ. նամակագրով:
Ի նկատի ունենալով, որ ուշ թանկանոցագրութեամբ պատճառով ստեղծվում են մի շարք տեխնիկական անյարմարութիւններ, որոնք զրկում են խմբագրութեան հնարաւորութիւնը յունկարի 1-ից կանոնադրապէս թերթին ուղարկել թանկանոցներին, ուստի խնդրում է թանկանոց գրութիւնը ցանկացողներին վաղորդօրէն դիմել զրկուով հասցէները պարզ և ճշգրիտ:
Հին թանկանոցները խնդրում է կցակցել փոխադր. բլանկի վրա նախկին թանկանոցի հասցեն իր վրա ունեցած համարով:
Մեր հասցեն՝ ТИФЛИС, Редакция «МШАКЪ». Արտատպատանիք՝ ТИФЛИС, Редакция du journal «MCHAK».
Ա. Պ. Պ. Ի. Ի. ԲԱՅԱՎԱՐ Ե ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ ԶԷ ԸՆԴՈՒՆՎՈՒԹՅՈՒՆ

Վատնաւոր Սօֆիա Յովհաննիսեան Իրիգորեանց, Պօղոս և Եղիսաբէթ Նազիրեանները խորին կակիծով յայտնում են ազգականներին և ծանոթներին առաջին անգամ իրենց անձնական և սեփական ամուսին և վերջինների փեսայ՝

ԶԱԲԱՐԻԱ ՊԵՏՐՈՍԵԱՆ ԳՐԻԳՈՐԵԱՆՑԻ

մահը, որ տեղի ունեցաւ նոյեմբերի 11-ին: Ամբողջ կը կատարվի ամսին 13-ին, երեկոյեան ժամը 6 1/2-ին: Յուզարկաւորութիւնը հանգուցեալ ընկալանքից (Կրասնոօբսկայա փ. № 3), զեպի Մոզոն եկեղեցին վաղը, կիրակի, նոյեմբերի 14-ին, առաւօտեան ժամը 10-ին, իր բնակարանից (Կրասնոօբսկայա փող. № 3) զեպի Մոզոն եկեղեցին: Թաղումը Սոֆիանցի գերեզմանատանը:
1270. 1—1

Հանգուցեալ տիկին Կ. Մ. Նազիրեանցի կտակաւորները՝ ՊՕԴՈՍ և ԱՐՏԵՄ ՆԱԴԻՐԵԱՆՆԵՐԸ և ԱՐՏԵՄ ԻՍԻԴՈՐԱՆՆԵՐԸ խորին կակիծով յայտնում են իրանց ազգականներին և ծանոթներին սիրելի և անժողովարկ կտակաւորները՝

ԶԱԲԱՐԻԱ ՊԵՏՐՈՍԵԱՆ ԳՐԻԳՈՐԵԱՆՑԻ

մահը, որ տեղի ունեցաւ նոյեմբերի 11-ին: Ամբողջ կը կատարվի ամսին 13-ին, երեկոյեան ժամը 6 1/2-ին: Յուզարկաւորութիւնը վաղը, կիրակի, նոյեմբերի 14-ին, առաւօտեան ժամը 10-ին, իր բնակարանից (Կրասնոօբսկայա փող. № 3) զեպի Մոզոն եկեղեցին: Թաղումը Սոֆիանցի գերեզմանատանը:
1271. 1—1

ՆԵՐԿ. 6. ԱՐՏԵՄ ԵՄԵՆԻ ՀԱՆՈՒՆ № 4.

ԱՐՏԵՄԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ԹԱՏՐՈՆ

Երկուշաբթի, Յուլիանի 15-ին

ԹԻՖԼԻՍԻ ՀԱՅՈՑ ԴԱՐԱՏԵՍԻԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ԽՈՒՄԲԵ

Մեր ՊԱՏԱՏԱՏԻԱԿԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆԻՆ

առաջին անգամ

ԻՆԿԵՐՈՒԹՅՈՒՆ

Պատմական-կենսագրական դրամա 5 արարածով, 7 պատկերով, հեղ. փիլիսոփայութեան դոկտօր Ս. Թաւադեանի:

Ժամանակը են. տ. տ. Աղամեան, Ալեքս. Գուլաբեան, Գուրգեն-Արմէնեան, Զարեմ ժաման, Յամբիկ, պ. պ. Արեւեան, Արշակունի, Արեւեան, Զարեմեան, Սոսիկ, Զարեմեան, Մամիկոնեան, Միգրան, Յարութիւնեան, Շահաբադեան, Ռաւոնի, Փիլոսեան և ուրիշները:

Սկիզբը երեկոյեան ժամը 8 1/2-ին է: Գին. ընթերցող՝ Ա. Արմէնեան
Վարչութեան հերթապահ անդամներ՝ Ս. Յովհաննիսեան
Վ. Մամիկոնեան
1268. 2—1

ԿԻՐԱԿԻ ՕՐ, ՆՈՅԵՄԲԵՐԻ 14-ԻՆ, ԼՈՅՍ ԿԵ ՏԵՍԵՐ

ԿԱՅԾԵՐ

1 կօպ. 1 կօպ.

ԱՐԱՐԻ ՀԱՅԵՐԵՆ ԿՕՊԵՆՆՈՑ ՕՐԱԹԵՐԹԻ ԱՐԱՐԻ ՀԱՄԱՐԸ
Խմբագրութեան հասցեն՝ Թիֆլիս, Երևանեան հրատարակչի, № 7.
Խմբագրութեան հրատարակչի՝ ԳԱՐԵՆԻՆ ԵՐԵՎԱՆ

ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ՏՈՒՆ
ԶՈՒՐԱՎՈՒԹՅՈՒՆ ԱՆՈՒՆ
ԺՈՂՈՎՐԴ. ՆԵՐԿԱՅԱՑ. ԿԱՐԱՆԵՐՈՂ
ՀԱՅԳԱՎԱՆ ՍԵՃԱՐԱՆ

Այսօր, շաբաթ, նոյեմբերի 13-ին
Հայոց Դրամ. Ընկ. Թաւադեանների խումբը
Մասնակցութեամբ Տ. ՎԱՐԴԱՆԻՆԻ
և պ. ՄԱՐԿԱՆԻՆԻ
Կը ներկայանան. Գ. Սարգսյանի

ԲԱՆԴԱԾ ՕՂԱՆ

Կոմիտան 3 գործողութեամբ:
Մասնակցում են՝ տ. տ. Գուլաբեան, Յամբիկ, Զարեմեան, Զարեմեան, պ. պ. Գալստեան, Դաւիթ-Սան, Դուրեան, Յարութիւնեան, Միգրան, Պօղոսեան, Տէր-Յովհաննիսեան, Փիլոսեան և ուրիշները:
Սկիզբը է ճիշդ 8 ժամին երեկոյեան:
Տեղերը գինը 5-ից մինչև 50 կօպէկ:
Հերթ. կատարողները՝ պ. պ. Ներսիսեան և Մամիկոնեան

կան ինքնավարութեան և քաղաքների ձեռնարկելը հանրագումար ձեռնարկութիւնների ապահովութիւնը: Թէ զեմաստիւնները և թէ քաղաքային ինքնավարութիւնի շարքերը չեն կարողանում բարեբաւեան մասին իրանց տնտեսութեան մէջ գրամական միջոցների բացակայութեան պատճառով և ուրեմն եթէ մշակվել նպատակաւորաբար եղանակ ապահով փոխառութիւնների համար—լուծված կը լինէր արտադրութիւնների մեծ զօրավարութիւններից մէկը:

Նոյնը վերաբերում է երրորդ խնդրին, որ նպատակ ունի կարգաւորել զաւտային հաղորդակցութեան բարեբաւեան գործը, մի առարկայ, որի մասին մենք տալիս ունեցանք խօսելու երեկվայ մեր առաջնորդող յօդուածում, զորված լինելով մեր կողմէն կանոն իրականութեան թերագրանքներից:

Անտարակոյս, շօշափած խնդիրները կարեւոր են տեղական տնտեսութեան բարեկարգութեան և քաղաքային համար:

Կրեւոր են, բայց և զօրավար լուծելի:
Այդ խնդիրները աւելի ձեռնարկութիւնը հեշտ չէ եղել և արեւմտեան երկրներում, բայց Ռուսաստանում նրանց բաւարար լուծումը զօրավարութեան զանազան մասերը միաստեալ չեն բաւարարված և օժտված վարչական և կուլտուրական բարեմասնութիւններով:

Եթէ ուղարկութեան առնեք այն հանգամանքը, որ պետութիւնը չէ մտցրել բարեկարգութիւններ և ընթացիկ իր բոլոր մասերում, մենք կը տեսնեք, որ նա ստեղծել է կրեւնակի զօրավարութիւններ իր այն գործառնութիւնների համար, որոնք նպատակ ունեն զորել և հրաւրել տեղական ուժերը հանրագումար նպատակներ առաջնացնելու համար:

Օրինակ այն կարեւոր խնդիրները, որոնք զրկւած են տեղական տնտեսութեան խորքի ներկայ նստաշրջանի առաջ, պահանջում են զոտոմոյժի մասնակցութիւնը և աշակցութիւնը մեծ կամ փոքր չափով: Իսկ ընդարձակ տարածութիւններ պետութեան մէջ բազմամիլիոն ժողովրդով չունեն միջին այժմ տեղական ինքնավարութիւն: Անդրկովկասը, որ նոյնպէս շատ շահագրգռված է թէ հացի մատակարարութեան, թէ զեմաստիւնների կրեւնի ընդարձակման և թէ ճանապարհների ու հաղորդակցութեան բարեբաւեան խնդիրներով, չունի մինչև այսօր զեմաստիւն, որի միջոցով և որի հետ միացած են իրաւորներ այնպիսի ծրարակիրներ, որոնք այսօր զրկւած են քննութեան սեղանի վրա:

Տեղական ինքնավարութեան բացակայութիւնը շատ արդենաւորաբար և շինարար գործերի յետաձգման կամ խափանման պատճառ է եղել մեր երկրում: Մենք ամեն օր զգում ենք այդ զօրավար հասարակական ուժի ու գործունէութեան մեր իրականութեան մէջ և ստիպված ենք ձեռնարկ ծայած մընայ այնպիսի զեմքերում և այնպիսի գործերի առիթով, որոնք աւելի նըպաստաւոր պայմաններում սկիզբ են հիմը դրած կը լինէին բեղմնաւոր և էական կուլտուրական գործունէութեան համար:

Ներքից Պարսկաստան է մուծվում 80% բամբակի գործուածքներ: Երկրակալները կառուցանելը Պարսկաստանում հիւսիսից դեպի հարաւ, առանձնապէս Բաղդադի գիծը Թէհրանի հետ միացնելը և Տիգրիսի գետի վրա նաւագնացութեան բարեկարգումը ներկա է Պարսկաստանում մեր առեւտուրը և լայն ճանապարհ է բանալու Գերմանիայի տնտեսական արշաւանքին, ուստի և հնդկա-պարսկական երկաթուղագիծը կարող է սոսկ ֆիստ բերել Ռուսաստանին:

Ուրարդակցութեան կարծիքը շուրջփակվում է նրանով, թէ Ռուսաստանի յանձն առած պարսկաստանութիւնը Գերմանիայի առաջ՝ Խոնդանելու երկաթուղի Բաղդադի թէհրան, այդտեղից Նանիկէին վրայով միացնելու Բաղդադի գետի հետ, կը ֆիստ մեր գերակշռող առեւտրական գրութեանը Պարսկաստանում:

Արտաքին գործերի միջնորդութեան ներկայացուցիչը պարզեց, թէ որ աստիճան բարձր է խորհրդակցութեան բարձրացումը հարցը Պարսկաստանում մեր առեւտուրը արտաքին մասին մեր-ցութիւնից ապահովելու մասին: Գերմանիան առաջին արտաքինութեան պատճառով սպառնալի վայրեր է որոնում իր ապրանքների համար և բնականաբար մտնում է Արեւելքին: Միւս կողմից, 1907 թ. Անգլիայի հետ կրեւնված պայմանագրով միանգամայն որոշակի սահմանված է Պարսկաստանի նկատմամբ բաց դռների սկզբունքը: Այդ պատճառով հարկաւոր է պատասխանել և միջոցներ ձեռք առնել, որպէս զի աւելի ամուր և կայուն լինեց պարսկական շուկաներում:

Ուրարդակցութեան խնդրից միջնորդութեան հերկայացուցչին՝ զեկուցել արտաքին գործերի միջնորդին Մակ-Լայի արդենաւորութեան շրջանների ցանկութիւնը, որպէս զի առեւտրական տեսլի շահերն Պարսկաստանում հարկաւոր ուղարկութիւնը զարմիկ Գերմանիայի հետ համաձայնութիւն կապելու դէպքում: (Հ. Գ.)

ԼԵՎ ՏՕՍՏՕՅԻ ՄԱՆՎԱՆ ՇՈՒՐԸԸ
(Սեփական Քղթկոյն)
Պետերբուրգ, 11 նոյեմբեր, 5 փ. 41 ր. ցեր.
Լրագրիչների և դրամայական ֆրակցիաների համագումարին հակառակ՝ մայրաքաղաքի ազգայնականութեան խորհրդագրին մասը Նէյսիկի պրօսպեկտում հակայական մանիֆէստացիա սարքեց Տօլստոյի մահին շուրջը, պահանջելով մահվան պատժի վերացումը:
Ի ցոյց են հանված սգի դրօշակներ: Ամբողջ քաղաքում կենսաբար մեռած է:
Հազիւ կարելի եղաւ կարգը վերականգնել:
Կան մի քանի վիրաւորվածներ: Ազնան

Պետերբուրգ, 11 նոյեմբերի
Կէսօրից յետոյ ուսանողների և կուլտուրական ժողովի ամբողջ մի քանի անգամ փորձեց Նէյսիկի պրօսպեկտի վրա ցոյց կազմել սակայն հեծեալ ոստիկաններ և ժամաւարները արգելեց հաշտել զգալի զգալի մեծ ուսուցիչ Տօլստոյի մահվան առիթով, Տօլստոյի որի երկերով են դաստիարակվել և դաստիարակվում են մանկավարժները և աշակերտները ամբողջ սերունդները:
Թիֆլիսի Ա. ՊԱՐԱՆՈՒՄՆԸ

Կ. Պոլսի 11 նոյեմբերի
Սոխրայի ստանկանալու պատճառով թիւրքական դպրոցները փակվեցին: Արտաքին մասին պետութիւնների դպրոցների փակման կարգաւորութիւնը կարգված է դատարաններին: Պատար խորհրդի դէմ կուլտուր. համար յատկացրեց 21,000 ֆունտ: (Հ. Գ.)

Թաւրիզի 11 նոյեմբերի
Ուրմիա-Մալաստ ճանապարհի վրա կուլտուրական քրեակալողները ամբողջ ժամանակ իրանց զինքներում: Թիւրքերը ստանալու բաւականաչափ օգնութիւն: Ձերելում մնացած երկու թիւրքացիները և միջերկրները աւելի

կան ինտիմութեամբ տեղի ունեցան ժողովներ, որոնց ցրեց ոստիկանութիւնը:
Դուսան որոշեց չորագնացան դպրոց բանալ Տօլստոյի անունով, անունով նրա անունով քաղաքային միջառնան ուսումնարաններից երկուսը և կենտրոնական փողոցներից մինը կոչել նրա անունով, զինք նրա բնակարանը քաղաքային հասարակական գործարանում: (Հ. Գ.)

Վարշավա, 11 նոյեմբերի
Համալսարանի, անասնաբուժական և պոլիտեխնիկական ինստիտուտների ուսանողները փորձեցին կազմել փողոցային ցոյց, բայց ցրվեցին ոստիկանութիւնից: (Հ. Գ.)

Սիմբերսկ, 11 նոյեմբերի
Դուսան յանձնարարեց քաղաքային վարչութեան մշակել մի գեկուցում Տօլստոյի յիշատակը յաւերժացնելու մասին: (Հ. Գ.)

Պերմ, 11 նոյեմբերի
Դուսան որոշեց ի յիշատակ Տօլստոյի հիմնել քաղաքային նոր ուսումնարան: (Հ. Գ.)

Եկատերինբուրգ, 11 նոյեմբերի
Դուսան մասնագործ ընտրեց Տօլստոյի յիշատակը յաւերժացնելու համար: (Հ. Գ.)

Վիեննա, 11 նոյեմբերի
Բէլիստատի չէխները կուլտուր. Տօլստոյի ուղարկեց ցաւացական հեռագիր չէխների և հանուր պաւստաւարի կողմից:
Համայնքների պայտաւում նախագահը հրաժարվեց առաջարկել յարգել Տօլստոյի յիշատակը ուրիշ կանգնելով, որի առիթով մի քանի կուլտուր. ներքի պարագլուխները արտասանեցին Տօլստոյի յիշատակին նուրբված ձանդեր: Դիւքովիցին՝ ուսական ժողովրդական կուլտուր. Տիգրիշը հարաւ-արաւմական կազմակերպութիւնների, Վասիլիւս Բուկովիայի ուլ-րայցիները, կրամարժէ չէխների կուլտուր. Պերնիստօֆէրը միացեալ սօցիալ-դեմոկրատների կողմից: Պատար նախագահը Պատար իր պայմանները բացատրեց այն արտաքինութեամբ, որ տիրում է գիւղացի սօցիալիստների կուլտուր. Տիգրիշը մեջ: (Հ. Գ.)

Սօֆիա, 11 նոյեմբերի
Ազգային ժողովի նախագահը կոմունի Տօլստոյին ուղարկեց ցաւացական հեռագիր ժողովի կողմից: (Հ. Գ.)

Մօսկվայում ապրող հայերը և Տօլստոյի դպրոցի վրա գրին մի արձանի պատիճ այս վերադարձեցին: Մարդկութեան մեծ և անմահ ուսուցչին, կովկասեան հայերից:

«Նոր-Դարցի» խմբագրութիւնը Լէվ Տօլստոյի մահվան առիթով «Եր. Ե. Ե. Ե.» օրաթերթի հասցով ուղարկել է հեռագիր հեռագիր. «Գիւլիանի Հայոց Ուսուցչները և Վարժարաններ Միութեան օրաթում «Նոր-Դարցի» խմբագրութիւնը իր սրբազան պատրան է համարում արտաքայտել խորին զօրի գրագրութեան մեծ ուսուցիչ Տօլստոյի մահվան առիթով, Տօլստոյի որի երկերով են դաստիարակվել և դաստիարակվում են մանկավարժները և աշակերտները ամբողջ սերունդները»:

Թիֆլիսի Ա. ՊԱՐԱՆՈՒՄՆԸ
Կ. Պոլսի 11 նոյեմբերի
Սոխրայի ստանկանալու պատճառով թիւրքական դպրոցները փակվեցին: Արտաքին մասին պետութիւնների դպրոցների փակման կարգաւորութիւնը կարգված է դատարաններին: Պատար խորհրդի դէմ կուլտուր. համար յատկացրեց 21,000 ֆունտ: (Հ. Գ.)

Թաւրիզի 11 նոյեմբերի
Ուրմիա-Մալաստ ճանապարհի վրա կուլտուրական քրեակալողները ամբողջ ժամանակ իրանց զինքներում: Թիւրքերը ստանալու բաւականաչափ օգնութիւն: Ձերելում մնացած երկու թիւրքացիները և միջերկրները աւելի

*) Шу «Узун» № 252.

This image shows a blank, aged, cream-colored page, likely an endpaper or flyleaf of a book. The paper has a slightly textured appearance with some faint smudges and discoloration, characteristic of old paper. The left edge of the page shows the binding of the book.

[illegible]